కార్డు ముక్క

అమ్మగారు, అంటే సావిత్రమ్మ గారు, అంటే మా అద్దె ఇంటి ఓనరు రాయబారం కృష్ణయ్య గారి సతీమణి – గుక్క కోసం ఆగి మరో తట్టవరస ప్రారంభించారు. స్కూల్లు చదువులు లేకపోయినా ఆవిడకి తెలుగు బాగా వచ్చని నాకెప్పట్నుంచో తెలుసు. ఆవిడ నన్ను రకరకాల యతులు, ప్రాసలూ, యమకాలూ, జాతీయాలూ నుడికారాలూ, అలంకారాలూ, కారాలూ, మిరియాలు అన్నీ మిళాయించి షడ్రసోపేతంగా తిడుతుంటే తెలుగుభాష ఇంత అందమైనదా అనే మురిపెం నాకు కలగబోతుండగా,

"ఇదుగో అబ్బాయ్, ఇన్నేళ్ళూ మాయింట్లో ఉన్నందుకు నీకు సుగుణాలు అబ్బాయ్ అనుకున్నాను–లేదు. నీకు చదవ్వేస్తే ఉన్న మతి పోయింది. ఇంటికొచ్చిన కొత్తజంటని, అందులోనూ ఈమధ్యే ఓ ఇంటివాళ్ళై మనింటికి చుట్టపుచూపుగా వచ్చిన చిలకాగోరింకల్ని, రాత్రంతా మనింటి వసారాలో పడుకోబెట్టావు...నువ్వు మాయింట్లో ఇంకొక్క రోజు వుండడానికి వీల్లేదు. రేపే ఖాళీ చేసెయ్యాలి..." అని రీవిగా ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయి తలుపు వేసేసుకుంది.

నానెత్తిమీద బాంబు పడినట్లైంది. డైరెక్ట్ హిట్. ఈ రోజుల్లో వైజాగ్‌లాంటి మహానగరాల్లో అద్దె ఇల్లు హఠాత్తుగా ఖాళీ చేయడం కంటే గొప్ప కష్టం మరోటి ఏముంది? అమ్మగారికి కళాకళలు. ఆగ్రహం వస్తే ఆగ్రహమే. అనుగ్రహం వస్తే అనుగ్రహమే. మా శ్యామ్‌గాడు డాక్టర్లు చెప్పిన మూడునెలల తర్వాత గాని పుట్టకపోడంచేత వసంత పుట్టింట్లో ఆర్నెల్లు తిష్ఠ వేసినప్పుడు, ఆ ఆర్నెల్లూ నాకు రోజూ అన్నం పెట్టిన సావిత్రమ్మగారే ఇప్పుడు నేను చిన్న తప్పు చేశానని ఇల్లు ఖాళీ చేసెయ్యమంటున్నారు.

పరమేశ్వరా! ఎంత కష్టం తెచ్చిపెట్టావయ్యా! ఇది న్యాయమేనా?

నేను చేసింది తప్పు అని అమ్మగారు భావించారు కనుక మాటవరసకి నేనూ తప్పు అంటున్నాగాని అది రైట్ అని నా దృఢ విశ్వాసం. మొత్తం జరిగింది ఏమిటో తెలిస్తే ఎవరయినా నాతో ఏకీభవిస్తారు...

* * *

వసంత చెల్లెలు కాళింది. బంగారుతల్లి. ఆమెకీ మధ్య పెళ్లైంది. అతను ఒక బహుళజాతి సంస్థలో ఉద్యోగం చేస్తూ ఓ దేశాన్నుంచి మరో దేశానికి అవలీలగా బదిలీలు పొందుతూ సుఖంగా కాలం గడుపుతుండగా పెద్దలు రోజున ముక్కుకి తాడేసి కాళిందికి అప్పజెప్పారు. "నాకెంత

గొప్ప మొగుడు దొరికాడో చూడండోచ్" అన్నట్లు కాళింది అతన్ని హనీమూన్ పేరు చెప్పి ఆంధ్రాలో అన్ని ఊళ్ళూ తిప్పుతూ చుట్టాల ఇళ్ళు కళకళ్లాడిస్తూ, తన వసపిట్టవాగుడుతో అందరి చెవులూ అదరగొడుతూ తిరుగుతోంది. ఎక్కడా ఎవరితోనూ రెండుమూడు రోజులకంటే ఉండరు వాళ్ళు. అంచేత పెద్ద బర్డెనూ కాదు వాళ్ళు రావడం. పైగా కాళింది మొగుడు నరహరి ఎవరింటికీ వట్టి చేతుల్లో వెళ్ళకూడదనే శాస్త్ర నియమం ఏదో ఉన్నట్లు విదేశాల్నించి తెచ్చిన ఏవో వింత వస్తువులూ బహుమతులూ చుట్టాలకి ఇస్తూనే ఉంటాడు. అతనికి డబ్బు లెఖ్ఖలేదు.

నాకు కాళింది అంటే, వసంతతో నా పెళ్ళైన నాటినుంచీ ఉన్న వాత్సల్యం వల్ల కాబోలు ఆ అల్లరిపిల్ల ఇప్పుడు గొప్పగా ఓ మొగుణ్ని కట్టుకుని ఇల్లాలైందంటే ఓ వింత అనుభూతి కలిగి వాళ్ళిద్దరూ మా ఇంట్లో వుంటే చూడాలన్న ఆరాటం. అంచేత వాళ్ళెప్పుడు మాఇంటికి వస్తారా అని తహతహలు మొదలైనాయి. ఎన్నెమ్మార్ కాలేజీలో ఫిజిక్స్ జూనియర్ లెక్చరర్‌గా నాకు సమాజంలో ఓ తగుపాటి స్థానం, ఆదాయపు పన్ను వారి చిఠాల్లో నాకోపేజీ ఉన్నమాట నిజమేకాని, రాయబారం వారింట్లో మాఅద్దెవాటా మాత్రం ఒకటిన్నర గదులే- ముందు వరండాలో మాభాగం రెండు మంచాలకి సరిపోతుంది కాని ఎవరం పడుకోం. ఘోరమైన ఉక్క, దోమలూ, వరండాలో నడిచే కుక్కలూ, జనమూను.

రాయబారం వారింటిని రాయబారం వారి సత్రం అని కూడా కొందరు చమత్కరిస్తారు. ఆ ఇంట్లో తొమ్మిది అద్దె వాటాలు. అంచేత వరండా ఉన్నా లేనట్లే లెక్క. కాగా మాకో వీధిగది-కమ్-ఆఫీసుగది-కం-గెస్ట్ రూం-కం-పిల్లల చదువుల గది; వాట్ నాట్. దాని వెనకాల మా బెడ్‌రూం. వెనక వరండాని రేకుల, తడకల సాయంతో కిచెన్‌గానూ, బాత్‌రూంగానూ మార్చారు.

అంచేత నరహరీ కాళిందీ దంపతుల విడిదికోసం నేను ముందే అప్లికేషన్ పడేసి ఇంటివాళ్ళు వుంటున్న మేడమీద ఓ గది తాత్కాలికంగా మాకు అద్దెకిచ్చే ఏర్పాటు చేయించాను. ఆ గదిలో ఫోం బెడ్స్‌తో డబుల్ కాట్, డ్రస్సింగ్ టేబిల్, ఎటాచ్డ్ బాత్‌రూం, అంతకు మించి మనదేశంలోనే కాదు, ప్రపంచంలోనే అతికొద్ది మందికి లభించే విశాఖ సముద్రం కనిపించే కిటికీ ...ఓహో! అదొక గ్రేట్ లగ్జరీ.

* * *

ఇంత శ్రద్ధా తీసుకుని, ఇంత అభిమానంతోనూ నరహరి కాళిందిల కోసం ఆమేడమీద గది సిద్ధంచేసి, తీరా వాళ్ళు వచ్చేసరికి వాళ్ళకి ఆగది ఇవ్వకుండా, పోనీ మా అసలు అద్దెవాటాలోకి అయినా రానీయకుండా ఆ వాటా ముందున్న వరండాలో; (అదీ సావిత్రమ్మగారు దయతో ఇచ్చిన) నల్లుల మంచం మీద నరహరీ, కుళ్ళు చాపమీద కాళిందీ పడుకుని రాత్రంతా మన్మధుడ్ని కాల్చేసిన శివుణ్ని తల్చుకుంటూ, అది శివరాత్రేమో, ఆవచ్చినవి ప్రమధగణాలేమో; ననిపించే దోమలకు దాసోహం అంటూ, కాలభైరవుల్లా వచ్చి "ఈ వరండాలో రోజూ మేం పడుకునే వాళ్ళం మాచోట్లో మీరెందుకు పడుకున్నారు?" అన్నట్లు మొరిగే ఊరకుక్కలకు సమాధానాలు చెప్పుకుంటూ గడిపే దుస్థితి అసలు ఎలా వచ్చిందిట?

అదే స్వయంకృతాపరాధం అంటే.

నరహరీ, కాళిందీ మాయింటికి ఏరోజు వస్తున్నదీ రాయకపోడం వల్లనే వాళ్ళకింత కష్టం వచ్చింది.

ఒక్క కార్డుముక్క రాసి వుంటే వాళ్ళకి ఈ బాధ తప్పేది. అంతేకాదు. వాళ్ళకోసం మేడమీద మేం సిద్ధం చేసిన హనీమూన్ గదీ దక్కేది. అందరికీ హాయిగా ఉండాల్సిన వాళ్ళరాక ఉత్తరం పత్తరం లేకుండా రావడంతో ఈ విధంగా విషాద భరితమైంది.

ఈ ఉత్తర కుమారుడెవర్రా! ఉత్తరం ముక్కకి అంత ప్రాముఖ్యం ఇస్తున్నాడు అని కొందరు కార్యశూరులు అనుకుంటూ ఉండచ్చు. కాని, మాటలకంటే చేతలు ముఖ్యం. చుట్టాలకి ఉత్తరాలు రాయడం కంటే డైరక్టుగా వాళ్ళింట్లో దిగిపోడం ముఖ్యం అని కొందరికి అనిపించవచ్చు.

పూర్వపు రోజుల్లో పనీపాటూలేక, రేడియోలూ టివీలూ లేక, హాబీలూ ఉద్యోగాలూ లేక, వార్తా పత్రికలూ నవలలూ లేక "మనింటికి ఏ చుట్టం వస్తాడా..కాస్త ఆ కబురూ ఈ కబురూ చెప్పి మనకి కాలక్షేపం కలిగిస్తాడా" అని మొహం వాచిపోయి వుండేవారు మధ్యతరగతి మనుషులు-అందరూ కాదేమో. కొందరు - కనీసం సగంమంది.

ఇప్పుడో! పల్లెటూళ్ళలో కూడా ఇంటింటికీ, పాకపాకకీ రేడియో-ఆమాటకొస్తే టివీ-నిత్యమిత్రుల్లా తిష్ఠవేసి రోజంతా వార్తలూ, కథలూ, పాటలూ, పద్యాలూ, సలహాలూ, చక్కిలిగింతలూ అందిస్తున్న ఈ రోజుల్లో,

ఇంటికొచ్చిన ఇంటి యజమానికే మంచినీళ్ళు ఇవ్వడం కూడా ఇల్లాలికి కష్టమైపోతున్న ఈ రోజుల్లో చెప్పా పెట్టకుండా వచ్చే చుట్టాలకి రాచమర్యాదలు ఎవరు చేస్తారు, ఎందుకు చేస్తారు?

యాచకోయాచకః శత్రుః అని మనపూర్వులెవరో అన్నట్టే; "అతిథుల్లో ప్రతివాడికీ మిగతా అతిథులంటే చిరాకు!" అని షేక్స్పియరు అన్నాడు. అని వూరుకోలేదు. "గృహమేధికి వాళ్లు మొత్తం అందరంటేనూ చిరాకే!" అన్నాడు. లోకదృష్టిని ఎంత అందంగా చెప్పాడు! "అతిథి దేవోభవ" అంటుంది వేదం. అతిథి అంటే మంచిరోజాకాదా అని చూడకుండా మనింటిమీద వాలేవాడు అని అర్థం! అలా వచ్చిన వాడికి పాదపూజ చేసి అన్నం పెట్టాలని ఆదేశిస్తుంది వేదం- అంచేత ఉత్తరం ముక్క రాయకుండా వచ్చిన నరహరి-కాళింది దంపతులకు దేవుడే దిగి వచ్చినట్లు సత్కరించాలని అర్థం వస్తుంది కదూ.

అదే మిడిమిడి జ్ఞానం వల్ల వచ్చే అర్థం-అంటే అపార్థం.

బంధువులూ, స్నేహితులూ అతిథులు కారు అని కూడా శాస్త్రాలే చెప్పాయి.

నరహరి ఐదారేళ్ళుగా విదేశాల్లో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. రోజుకి కొన్ని వందలసార్లు టెలిఫోన్ వాడే అలవాటుంది అతనికి. రైళ్ళూ, ప్లేన్లూ.. అన్నింట్లోనూ ముందే చోటు రిజర్వ్ చేసుకోవాలని అతనికి మనకంటే బాగా తెలుసు. అందుకే మద్రాసులో మా పెద్ద తోడల్లుడి ఇంట్లో గడిపి, ఇప్పుడు వైజాగ్‌లోని మాఇంటికి రావడానికి అతను మెయిల్‌లో ఫస్ట్‌క్లాస్ ఏ.సి

సెట్లో పదిహేను రోజులక్రితం రిజర్వ్ చేయించుకున్నాడు.

అయినా ఫలానారోజున ఫలానా ట్రైన్‌కి మేం వస్తున్నాం అని ఓ కార్డుముక్క రాయాలని తోచలేదు. నరహరికీ కాళిందికీ కూడా.

కొందరు చదువుల్లో, ఉద్యోగాల్లో, ఇల్లు కట్టడాల్లో, కార్లు కూర్చడంలో, బట్టలు వేసుకోడంలో ..ఎన్నింట్లో ఆధునికులైనా కొన్నింట్లో తాతలూ, మామ్మల పద్ధతుల్ని వదులుకోలేరు కాబోలు.

మా తాతగారికి-ఆయన నా పదిహేడోఏట పోయారు-ఏడాదికి మూడు వుత్తరాలు వస్తే గొప్ప. ఆయన కూడా అన్నే ఉత్తరాలు రాసేవారు. దానికి పెద్దహంగామా.

కాళిందికి నా వుత్తరాల పిచ్చి తెలుసు. నాకు మా చుట్టాల్లో "ఉత్తరం ఫల్గుణి" అనే బిరుదు వుంది. నేను ముందు తెలియపర్చకుండా ఎప్పుడూ ఎవరింటికీ వెళ్ళను. అది ఈరోజుల్లో ఉండాల్సిన ప్రథమ మర్యాద అని నా నమ్మకం. వీలైతే ఫోన్ చేస్తాను. లేకపోతే ఉత్తరం రాస్తాను. లేకపోతే ఎవరింటికో వెడుతూ వాళ్లింటిముందు ఆగినట్లు నటించి తర్వాత వస్తానని చెప్పి వాళ్లింటికి వెళ్తాను.

ఎలాగో అలా చుట్టాలందరికీ నా ఈ అభిప్రాయం తెలియజెప్తాను. "మీరందరూ రండి. మాయింటికి చుట్టాలే అలంకారం. కాని పదిరోజుల ముందు ఉత్తరం రాసి మరీ రండి. అలా కాకుండా వస్తారా. మేం సరిగా మీకు మర్యాద చేయలేకపోవచ్చు." అని గ్రీటింగ్స్ ప్రింట్ చేయించి చుట్టాలకీ, బంధువులకీ, స్నేహితులకీ అందరికీ పంపాను. మొన్న సంక్రాంతికి.

ఈ నా ఉత్తరాల పిచ్చి కాళిందికి బాగా తెలుసు.

అయినా పదిహేను రోజులక్రితం మా ఊరికి మెయిల్లో రిజర్వేషన్ చేసుకున్నప్పుడు ఆ చేత్తో ఓ కార్డుముక్క రాస్తే ఆమె చేతులు నొచ్చుతాయా?

ఎందుకలా చేస్తారో మనుషులు?

* * *

వసంత ప్రైవేటుగా బి.యే పరీక్షలు రాస్తోంది. అంచేత ఊళ్లోనే వున్న బుద్ధా అన్నయ్య మా పిల్లల్ని తీసికెళ్లి తనింట్లో పెట్టుకున్నాడు.

నరహరి కాళింది కోసం మేం తాత్కాలికంగా మా ఇంటివాళ్ళ మేడమీద ఓగది తీసుకున్నాం కదా. ఆగదిలో వసంత చదువుకోడం, నేను సముద్రాన్ని చూస్తూ కిటికీలో కూర్చుని మధ్యమధ్య ఆమె చదువు చెడగొడుతూండడం-అదొక మరపురాని అనుభవం.

ఇక రేపు ఒక్క పరీక్ష వుందనగా బుద్ధా వచ్చాడు. అతను బియ్యే చాలా వరకూ పాసయ్యాడు కాని ఒక సబ్జక్ట్ మాత్రం "మళ్ళీ మళ్ళీ చదవాలనిపించే" డిటెక్టివ్ నవల్లా అతన్ని వదలడం లేదు.

అంచేత అతను వచ్చి "వసంతా! మనిద్దరం కంబైండ్ స్టడీస్ చేద్దామే. లేకపోతే నేను ఈ జన్మలో ఆ సబ్జెక్ట్ పాసవను" అని ఏడిచాడు. వసంతని తన ఇంటికి తీసుకుపోయాడు. ఆమె ఆటోలో కూచున్నాకా, నన్ను చాటుకి పిలిచి "కాళిందీ, నరహరీ ఈరోజు మెయిల్లో వస్తున్నారు

మీఇంటికి. ఈసంగతి వసంతకి తెలిస్తే పరీక్షకి చదవడం మానేస్తుంది. సంతోషం పట్టలేక. నువ్వే వాళ్ళకి మర్యాద చెయ్యి. రేపు పరీక్ష కాగానే వసంతని ఇక్కడకు తీసుకొచ్చేస్తాను." అని పరుగెత్తి ఆటో ఎక్కేశాడు.

బుద్ధూకి కూడా కొంచెం బుర్రవుందని గ్రహించి ఎంతో ఆనందించాను. ఎందుకంటే అతను వసంత సైకాలజీ బాగా స్టడీ చేశాడు. వసంతకి బంధువులంటే పిచ్చిప్రేమ. కాళింది అంటే మరీను. అంచేత ఇప్పుడు అనుకోకుండా వచ్చిన కాళిందిని చూస్తే ఒళ్ళు మరిచిపోతుంది. అదే ముందుగానే ఆమె వస్తున్నట్లు తెలిసివుంటే ఈపాటికి ఉద్రేకం తగ్గి ప్రశాంతంగా ఆమె రాకకు సిద్ధమయ్యేది.

అదే నాకు బాధ కలిగించింది. వసంత ఇప్పుడు బియ్యే పరీక్షకి ప్రైవేటుగా వెళ్తోందని కాళిందికి తెల్సు. ఇప్పుడు పరీక్షల సీజన్ అనీ తెలుసు. ఒక్కరోజు లేటుగా అంటే రేపు వచ్చేలా వాళ్ళు మెయిల్లో రిజర్వ్ చేసుకుంటే హాయిగా వుండేది.

పోనీ ఈరోజే వస్తున్నారు. అలా అని ఉత్తరం రాసినా బాగుండేది. ఎందుకంటే ముందుగానే తెలిసిన విషయం షాక్ యివ్వదు. అంచేత వసంత పరీక్ష ప్రిపరేషన్ ముందే చేసేసుకునో, లేదా కాళింది పక్కనే ఉన్నా పెద్దగా డిస్టర్బ్ కాకపోవటాన మామూలుగా చదివేసుకునో పరీక్షకు వెళ్ళి వుండేది.

ఒక్క కార్డుముక్క ఎంత అద్భుతం చేసేది.

నాకు కోపం వచ్చింది.

చాలా కోపం వచ్చింది.

మనుషులకి క్రమశిక్షణ లేకపోతే ప్రేమద్వారా కూడా ఇతరుల్ని బాధించగలరు.

కాళింది ఇప్పుడదే చేస్తోంది.

నేను పగపట్టాను. వాళ్లకు బుద్ధి చెప్పాలి. వసంత అలా వెళ్ళగానే నేనూ సైకిలేసుకుని ఊళ్ళోకి చెక్కేశాను. మా తాళం ఎప్పుడు నేను బయటకు వెళ్ళినా అమ్మగారికి ఇచ్చేవాణ్ణి. ఇప్పుడలా ఇవ్వకుండా చెక్కేశాను.

హాయిగా మంచి పాతసినిమా నూన్‌షో చూసి, హెూటల్లో భోంచేసి, తర్వాత ఫ్రెండ్స్ ఇళ్ళకెళ్ళి బాతాఖానీ కొట్టి రాత్రి పదింటికి పిల్లిలా ఇంటికి చేరాను.

పవర్‌కట్ కనుక ఎవరికీ కనబడకుండా మేడమీది గెస్ట్‌రూంలో చేరి కిటికీలోంచి చూస్తేను, క్రింద మా వాటాముందు వరండాలో ఎవరో మొగవాడు, మగువ వున్న సూచన కనిపించింది.

కాళిందీ-నరహరీని!

వాళ్ళ మాటల్ని బట్టి వాళ్ళు మెయిల్ దిగ్గానే మాఇంటికి రాలేదనీ, నేరుగా టాక్సీలో భీమ్లీ వెళ్ళి అక్కడి బీచ్ చూసి, మెల్లిగా సాయంత్రం ఏడింటికి మాఇంటికి చేరారనీ,. ఆచీకట్లో ఎవరూ వాళ్ళని పట్టించుకోలేదనీ తెలిసింది. అంటే వాళ్ళు ఈరోజు మెయిల్‌కి మధ్యాన్నం వస్తున్నట్లు తెలిసివుంటే, సాయంత్రం దాకా వాళ్ళకోసం ఎదురుచూసి ఎదురుచూసి వసంతకి

పిచ్చెత్తేది. పరీక్ష సంతకెళ్ళేది.

పట్టరాని కోపంతో నాపళ్ళు పటపటలాడాయి.

పదకొండు గంటలకి కరెంట్ వచ్చింది. నేను మేడమీద కిటికీలోంచి వరండాలో కుక్కిమంచంమీద ఒకరూ, కుళ్ళు చాపమీద ఒకరూ పడుకుని ఉన్న ఆ దంపతుల్ని కళ్ళారా చూసి ఆనందించి వాళ్ళ దోమల బాధనీ, ఉనక సందడినీ, ఉక్కనీ, వరండాలో పడుకున్నామన్న అవమానాన్ని పూర్తిగా అనుభవించనిచ్చాను.

తెల్లవారాక "అమ్మగారూ. కాఫీ ఇవ్వరూ. వసంత లేదు కదా" అంటూ సావిత్రమ్మగారి వంటింట్లోకి వెళ్లేనా, మరి!

అక్కడ కాఫీ తాగుతూ కాళిందీ, నరహరీ కనిపించే సరికి, నోరు జారాను.

"ఊ. పదిహేను రోజుల క్రితం ఈ ఊరికి టికెట్ కొనుక్కున్నారు. అనుకోకుండా వేసిన ట్రిప్ కాదు. అయినా ఓ కార్డుముక్క రాయలేక పోయారన్నమాట. రాత్రి బాగా నిద్ర పట్టిందా. ..నేను మేడమీదనుంచి చూస్తూనే ఉన్నాలెండి. హా..హా.." అన్నాను.

అదే నా కొంప ముంచింది.

మనం చేసింది మంచిపని అయినా గొప్ప చెప్పుకోకూడదన్నారు. ఎందుకో ఇప్పుడు తెలిసింది.

నేను అలా గొప్ప చెప్పుకోగానే అంతవరకూ నాకు వాళ్ళొచ్చినట్లు తెలీక అలా చేసానని అనుకుంటున్న సావిత్రమ్మగారు తారాజువ్వలా లేచి నన్ను చెడామడా తిట్టి ఇల్లు ఖాళీ చేసెయ్యమన్నారు.

కాఫీ ఇచ్చార్లెండి.

* * *

మరో గంటో రోజో గడిచాక కాళింది చేత చెప్పించి అమ్మగారి మనసు మార్పించాలి. కాళింది బంగారు తల్లి.

(ఆకాశవాణి ప్రసారితం; 1987)

★